

роботи до кадрової документації окремого працівника професійні назви робіт можуть бути адаптовані для означення жіночої статі особи, яка виконує відповідні роботи».

Проте виконання цієї норми потребує ретельно виписаного тезаурусу задля уникнення юридичних колізій і недопущення використання спотворених, недолугих або насмішкуватих мовних одиниць. Одним із найважливіших кроків до нормування й кодифікації фемінітивів на сьогодні є укладання «Вебсловника жіночих назв української мови» (укл. Олена Синчак, наук. ред. Ганна Дидик-Меуш, наук. конс. Василь Старко), що «оприявнює понадстолітню історію словотвірної фемінізації в українській мові. У ньому відстежено вживання фемінітивів від кінця XIX сторіччя і дотепер, у мові материкової України та в діаспорній українській, у текстах різних стилів і в різних соціальних варіантах української мови» [2].

Підбиваючи підсумок сказаного і підкреслюючи важливість зокрема й вербального оприявнення видимості жінки в суспільстві, варто процитувати гендерну експертку Маріанну Колодій, яка вкрай влучно зауважує: «Військовослужбовиці виконують ті самі професійні обов'язки, що й військовослужбовці, а вчительки, ті самі професійні обов'язки, що й учителі. Якщо жінки, які досягли успіхів у професійній, громадській чи іншій публічній роботі, за прикладом пані Верещук відкидають ідею гендерної рівності, то для чого вони прагнуть влади, для чого здобували освіту? Для чого прагнуть публічності, дають інтерв'ю, замість того, щоб жити так званим природнім життям “справжньої” жінки?» [1].

Література:

1. Білоусенко О. Фемінізм не на часі? Які міфи про гендерну рівність поширюють українські політики й публічні люди. *Детектор медіа*. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/27645/2021-06-30-feminizm-ne-na-chasi-yaki-mify-pro-gendernu-rivnist-poshyryuyut-ukrainski-polityky-y-publichni-lyudy/>
2. Вебсловник жіночих назв української мови / Укл. Олена Синчак. Львів, 2022. URL: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html.
3. Гендерна стереотипізація і дискримінація та функціонування фемінітивів в мовленні українців та українок. *Платформа Рівних Можливостей (Equal Opportunities Platform)*. URL: <https://www.eop.org.ua/gendernoyi-stereotypizacziya-i-dyskryminacziya-ta-funkczionuvannya-feminityviv-v-movlenni-ukrayincziv-ta-ukrayinok/>
4. Український правопис. К. : Наукова думка, 2019. 392 с.
5. Цілі сталого розвитку. *United Nations Development Programme*. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

FORMATION OF PRESCHOOL CHILDREN'S SENSE OF GENDER EQUALITY ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Dubovyk Yuliia

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Gender equality, which ensures equal rights and opportunities for women and men, is a value of a democratic society and a significant factor in sustainable development. However, stereotypes about the role of women and men in society are still widespread. For example, according to a study by the sociological group Rating (2021), when assessing family and couple life, respondents consider cooking (64%) and household chores (56%) to be women's responsibilities, 30-40% of respondents indicated parity and only 3% believe that these responsibilities are men's [2, p.5].

The prevalence of stereotypical attitudes has various consequences. One of them is the underrepresentation of women in decision-making positions. For example, the Verkhovna Rada of Ukraine has only 21% of women; while the share of women in the population of our country before Russia's full-scale military invasion of Ukraine was 54% [2, p.5].

Gender stereotypes contribute to discrimination in the labor market, where women and men are often limited in their choice of professions due to established social roles. It results in unequal access to economic opportunities, including lower pay for women and their underrepresentation in areas traditionally considered “male”. In view of this, it is necessary to deeply understand the mechanisms by which children acquire ideas about the division of labor, family, and social roles based on their gender.

The influence of the opinions and judgments of society and the media, as well as different opportunities for men and women to develop, provoke gender stereotypes that are firmly entrenched in children’s minds and later influence children’s perceptions of the distribution of professions by gender. A survey by the Rating sociological group shows that almost 60% of Ukrainians support the idea that some professions are purely “male” and some are “female” [3]. Until recently, the division of labor by gender existed at the legislative level. Recently, the Ministry of Health issued the Order № 1254 [4], which abolished the list of 450 professions prohibited for women.

Ideas about male and female gender roles are formed within each culture and then applied by children as they integrate into the system of social relationships with parents, peers, and others. Preschool children receive basic knowledge about the world of professions through gender-typified features. At the same time, they are involved in the same types of activities and use common toys, sports equipment, and supplies.

According to I. Tovkach, the historically established differentiation of the spheres of activity of the genders – men deal with objects and things, and women deal with communication and relationships. It continues to dominate the definition of the roles of the sexes in the family and society. This calls for a revision of approaches to childrearing and support for preschoolers in learning and implementing social roles that are not related to their gender. That is, boys should not avoid tasks traditionally considered “feminine,” and girls should develop the skills to succeed in male-dominated fields. In this context, the relevance of the study is undeniable.

The issue of dividing professions into “women’s” and “men’s” in Ukraine arose long before people were able to choose their own professional activities and life paths. Gender socialization involves learning roles that meet society’s expectations for the behavior of men and women. Socio-cultural norms define a man as a “hunter, breadwinner and protector” and a woman as a “home keeper”. As a result, different behavioral patterns are reinforced in boys and girls from childhood. For example, girls are more often rewarded for being caring and tender, while these qualities may go unnoticed in boys [1, p.24].

Given that gender stereotypes are formed from early childhood by reinforcing different behavioral patterns for boys and girls, it is crucial to direct the educational process to support gender equality. It means that children should be given equal opportunities for development regardless of gender, and adults should encourage boys and girls to develop traits such as caring, empathy, determination, and leadership. Fostering gender equality at an early age will help overcome stereotypes by ensuring that children are free to choose their interests and life paths without restrictions dictated by societal expectations.

The issue of equality of rights should take into account the specifics of boys and girls, gender characteristics, needs, interests, and preferences. It is significant for kindergarten staff to understand the ways to promote gender equality in preschool children and prevent gender stereotypes when introducing children to adult labor and the world of professions. Preschool education should preserve the free and responsible self-determination of the growing personality in the new gender-role paradigm of social consciousness.

References

1. Boys and Girls. Challenge to gender stereotypes. *School principal. School World*. 2018. №2. P. 24–43.
2. Gender competence of staff of preschool education institutions. UNICEF. 2024. 39 c.

3. Women's and men's professions [Electronic resource] – Access mode: <https://goo-gl.su/43oEY7> (accessed 08.10.2019).

4. Ministry of Health of Ukraine. Order of 13.10.2017 № 1254 [Electronic resource] – Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1508-17> (accessed on September 13, 2024).

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ.

Калашнікова І.М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
innakalashikova@gmail.com*

Цілі сталого розвитку ООН 2016–2030, яких на сьогодні дотримуються практично всі країни світу, встановлюють власні показники розвитку і включають 17 цілей і 169 конкретних завдань. Однією з важливих цілей є ціль 5– це "Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат" [1].

Гендерна рівність є важливою запорукою збалансованого розвитку суспільства, що передбачає рівну участь чоловіків і жінок як у політиці, економіці та науці, так і в догляді за дітьми та домашній роботі. У статті 3 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права зазначено положення, що «Держави зобов'язуються забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма громадянськими і політичними правами». Подібні норми містяться також і в Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права. Цей документ окремо вказує на необхідність забезпечувати «справедливу зарплату і рівну винагороду за працю рівної цінності без будь-якої різниці, причому, зокрема, жінкам повинні гарантуватись умови праці, не гірші від тих, якими користуються чоловіки, з рівною платою за рівну працю» (стаття 7) [2].

Складно вимірюваний показник гендерної рівності (поряд із такими показниками, як верховенство права, демократія тощо), тим не менше, може бути підданий оцінці, на підставі якої авторитетні міжнародні організації періодично складають відповідні рейтинги. Це глобальне дослідження країн світу за показником рівноправності статей за версією Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum).

Вимірювання відбувається за чотирма ключовими сферами:

1. Економічна участь і кар'єрні можливості.
2. Освіта.
3. Здоров'я і виживання.
4. Політичні права і можливості.

За Індексом гендерної нерівності, що відображає такі аспекти людського розвитку, як репродуктивне здоров'я, економічний статус та розширення прав і можливостей жінок у порівнянні з чоловіками, – Україна посідала 83 місце серед 150 країн. Ці показники були до початку повномасштабної збройної агресії зі сторони РФ.

Необхідно також зазначити, що Україна в умовах військового стану відступила від низки зобов'язань в сфері прав людини. Проте суди та інші державні органи, до повноважень яких входить захист прав громадян, мають орієнтуватися на те, що Заява про відступ від зобов'язань не звільняє державу від обов'язку обґрунтувати співрозмірність між заходами, що вживаються, і метою, яка при цьому переслідується.

Важливими також є питання не тільки декларування рівних прав незалежно від статі, але і реальні можливості доступу до освіти для жінок. Вбачається, що гендерна рівність в освіті досягається тоді коли жінки та чоловіки, які навчаються, мають однаковий доступ до можливостей навчання, рівне ставлення до себе і отримують однакову користь від освіти для реалізації свого потенціалу в культурній, політичній та економічній сфері. На жаль, статистика ЮНЕСКО свідчить, що сотні мільйони дівчат у